

Verschillen tussen de drie peilingen in week 39 - 2009

Drs. Maurice de Hond, Peil.nl

Deze week zijn er drie peilingen van politieke voorkeur verschenen. De [tweewekelijkse politieke barometer](#) van Synovate, de [peiling van TNS Nipo](#) voor RTL-Nieuws en de [wekelijkse Peil.nl](#). Synovate doet de politieke barometer voor Nova, maar die heeft deze uitslag, evenmin als een aantal voorgaande, in haar tv-uitzending gebracht. Wel staat er [een link](#) op de website.

Zetelaantallen 3 peilingen week 39	TNS Nipo	Peil.nl	Pol. Barom.
CDA	22	28	34
PvdA	20	14	21
SP	19	15	17
VVD	18	17	16
PVV	28	27	25
Groen Links	11	13	9
ChristenUnie	7	7	6
D66	20	24	18
SGP	3	2	2
Partij voor de Dieren	1	2	2
Verdonk (TON)	1	1	0

Het verschil in uitslag tussen de peilingen is (heel) groot. Bij het CDA is het verschil tussen Synovate en TNS Nipo 12 zetels! Vergelijk je de overige verschillen tussen deze twee peilingen, dan zou je kunnen zeggen dat die 12 zetels bij het CDA ervoor zorgen dat bij de meeste andere partijen bij Synovate de partijen minder zetels hebben dan bij TNS Nipo.

De drie regeringspartijen staan bij Synovate op 61 zetels en bij TNS Nipo op 49 zetels.

Voor wat het CDA betreft scoort Peil.nl met 28 precies tussen TNS Nipo en Synovate in. Maar bij de overige partijen scoort Peil.nl doorgaans hoger dan beide anderen of lager.

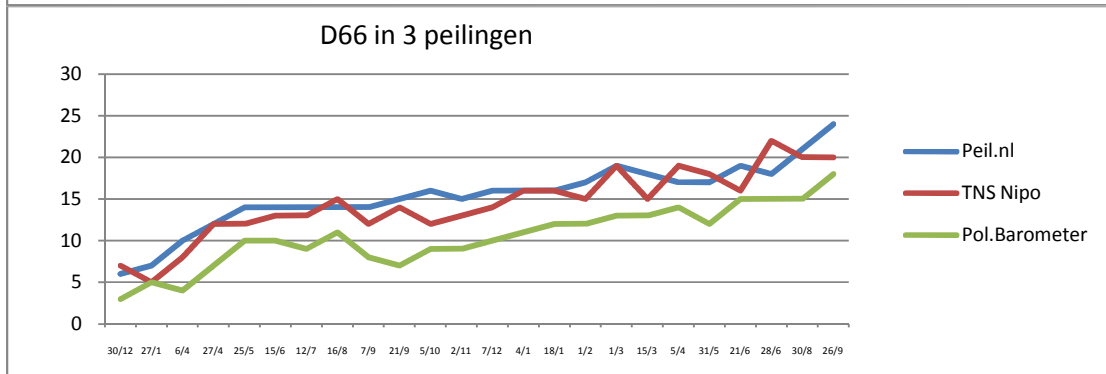
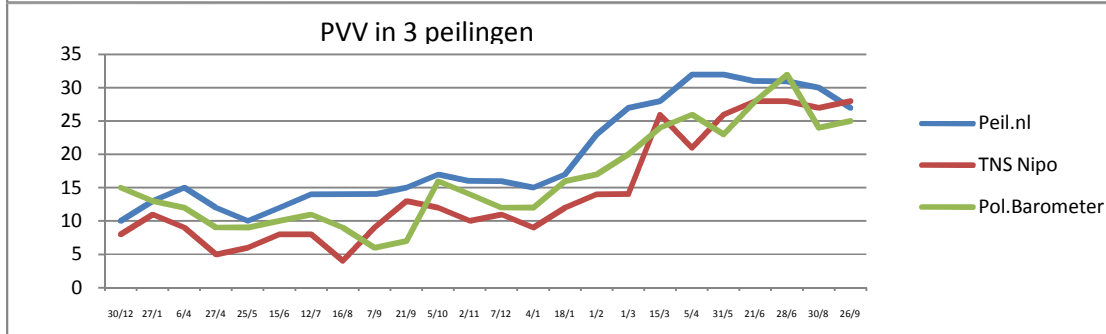
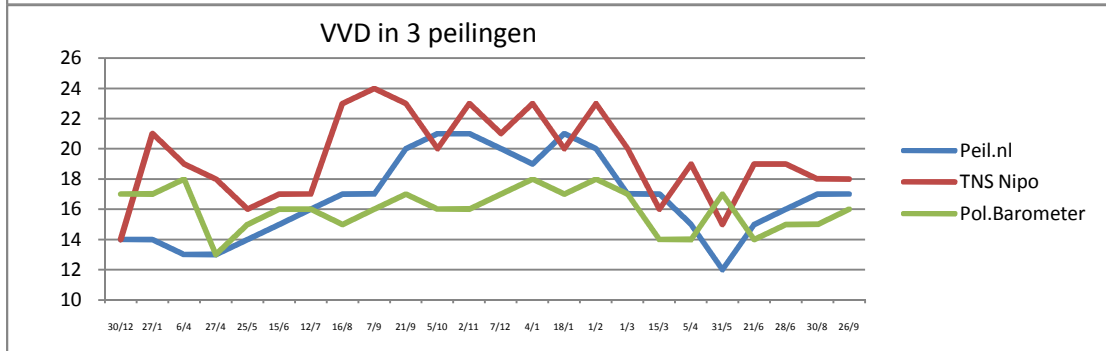
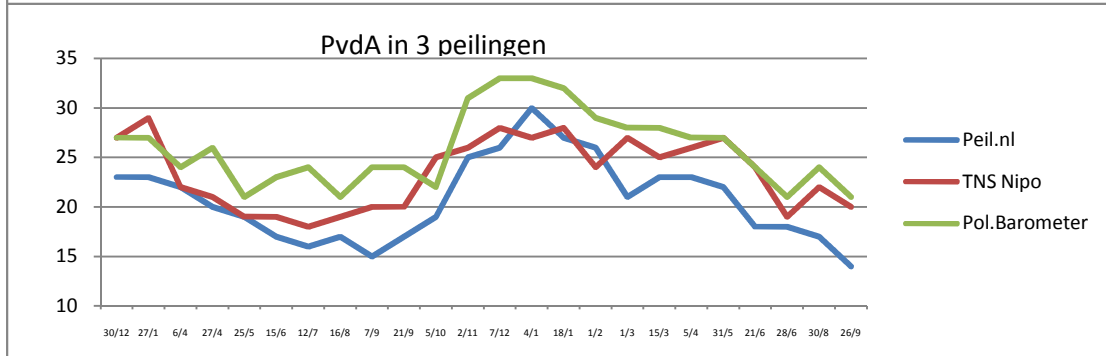
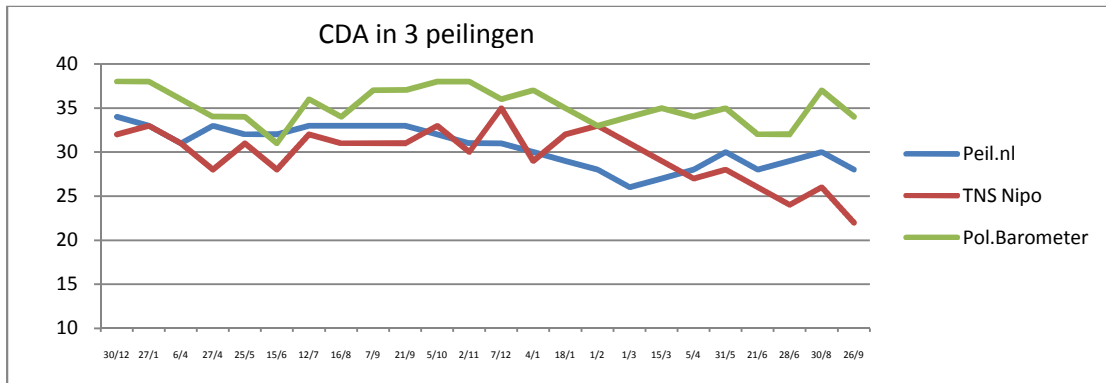
Zo scoort de PvdA bij Peil.nl duidelijk lager en D66 duidelijk hoger dan bij de twee andere peilingen. Wel staat de regeringscombinatie bij Peil.nl ook op 49 zetels.

In het verleden heb ik me al meermalen geuit over deze verschillen. Synovate en TNS Nipo zijn twee grote en gerenommeerde marktonderzoeksbureaus met veel werknemers en het lijkt me niet in het belang van beide bureaus dat zij naar buiten komen met zulke grote verschillen in peilingen, waarmee eigenlijk het hele marktonderzoek in diskrediet wordt gebracht. Want als twee vooraanstaande bedrijven zulke grote verschillen naar buiten brengen (12 zetels verschil is 8%) wat is dan de waarde van het overige onderzoek?

Ik heb al [vaker gesteld](#) dat Synovate (Politieke Barometer) de omvang van de veranderingen binnen het electoraat tussen de verkiezingen te laag inschat¹. Veranderingen in het electoraat worden als laatste opgemerkt. Alleen vlak voor de verkiezingen trekt de uitslag van Synovate naar die van de andere bureaus toe en zijn de verschillen tussen de peilingen het geringst.

Als je alle peilingen van de drie bureaus sinds begin 2008, die ongeveer tegelijkertijd zijn verschenen –en dat waren er 25-, grafisch afzet dan zie je een interessant patroon:

¹ Kijk hiervoor op www.mauricedehond.nl en zoek naar “politieke barometer”.

Uit deze grafieken is op te maken dat de verschillende bureaus per partij in feite over deze periode van 21 maanden trends laten zien die ongeveer hetzelfde zijn.

Met twee grote verschillen:

1. Het absolute niveau per bureau verschilt. Zo scoren CDA en PvdA bij de Politieke Barometer vrijwel steeds hoger dan bij TNS Nipo en Peil.nl. En scoort D66 daarentegen lager.
2. De schommelingen van peiling tot peiling zijn bij TNS Nipo en Politieke Barometer groter dan bij Peil.nl. En dat is hierboven bij elke grafiek vast te stellen.

Dit hangt samen met het aantal ondervraagden per keer. Bij de Politieke Barometer zijn dat er 1000 (met een vorm van telefonische correctie). Ook TNS Nipo doet haar onderzoek met 1000 ondervraagden per keer. Bij Peil.nl wordt de uitslag echter bepaald op basis van gemiddeld circa 3000 ondervraagden per week. In deze periode echter zijn er 90 peilingen geweest van Peil.nl, 50 van de Politieke Barometer en 25 van TNS Nipo.

In deze periode hebben we dus 270.000 waarnemingen bij Peil.nl, 50.000 bij de Politieke Barometer en 25.000 bij TNS Nipo.

Het is een standaardgegeven dat bij onderzoek de nauwkeurigheid toeneemt als de steekproef groter is. Bij een 3 keer zo grote steekproef per keer (3000 tegen 1000) neemt de nauwkeurigheid toe met een factor van 1.6.

De grafiek betreft in totaal 25 metingen (namelijk de meetmomenten van TNS Nipo), maar terwijl er dus 65 metingen van Peil.nl ontbreken is toch goed te zien dat er bij Peil.nl van meetmoment tot meetmoment minder schommelingen zijn.

Ad.1. Structurele verschillen

Welke peiling qua absoluut niveau het dichtst bij de waarheid zit laat ik maar verder over aan het oordeel van de lezer. Daarbij kan misschien het volgende punt meegenomen worden. Bij de afgelopen verkiezingen van het Europees Parlement haalde het CDA 20%, dat zijn voor de Tweede Kamer 30 zetels. Nu is het zo dat door de lage opkomst in het verleden het CDA het altijd bij de verkiezingen van het Europees Parlement beduidend beter deed dan de peilingen van dat moment. Deze uitslag uit 2009 van het CDA was dan ook historisch gezien bij de verkiezingen van het Europees Parlement een dieptepunt. Indirect kan daaruit afgeleid worden dat het CDA op dat moment landelijk zeker niet boven de 30 zetels stond. De Politieke Barometer zette het CDA 2 dagen voor die verkiezingen op 35 zetels, terwijl Peil.nl 30 zetels aangaf en TNS Nipo 28. Wat betekent dit voor de 34 zetels voor het CDA van de Politieke Barometer van dit moment.

Ad.2. Verschuivingen van peiling tot peiling

Als de peilingen naar buiten worden gebracht, van ieder van de drie bureaus, dan worden er vergelijkingen getrokken met de peiling van de vorige keer (en met de uitslag van de laatste verkiezingen).

Maar dat geeft vervolgens voor de lezer een warrig beeld. Stel dat bij de Politieke Barometer het CDA 3 zetels naar beneden is gegaan, dan kan het CDA toch nog steeds 5 zetels meer scoren dan enkele dagen daarvoor bij Peil.nl.

Maar ook is het gevolg, zoals aangegeven, van de relatief kleine aantallen ondervraagden (1000 per keer) of de infrequente bekendmaking ervan dat de verschuivingen sinds de vorige keer niet komen door de verschuivingen in het electoraat, maar in het instrumentarium; de peiling zelf dus.

Een goed voorbeeld daarvan is het verloop van de PVV bij de Politieke Barometer. Terwijl bij de wekelijkse peilingen van Peil.nl de PVV vrijwel stabiel rond 30 zetels bleef steeg die partij bij de Politieke Barometer van begin juni tot eind juni 2009 van 23 naar 32 zetels. Om daarna weer eind augustus te dalen naar 23 zetels! Inmiddels staat de PVV bij de Politiek Barometer op 25 zetels en bij Peil.nl op 27 zetels. Bij de peilingen van TNS Nipo in dezelfde periode bleef de PVV rond de 27 zetels schommelen en staat nu op 28 zetels.

Als de Politieke Barometer met haar tweewekelijkse uitslag komt dan worden de verschuivingen van meting tot meting bij haar toelichting becommentarieerd en gekoppeld aan de politieke gebeurtenissen van dat moment. Dit staat o.a. in de toelichting van de Politieke Barometer van [deze week](#).

“De PVV wint in vergelijking met twee weken geleden twee zetels. Wilders wist met zijn kopvoddentaks de media-aandacht goed naar zich toe te trekken. In de afgelopen maanden hebben we gezien dat aandacht voor de PVV een cruciale factor is. Maar al met al haalt Wilders het niveau van voor de zomer (28 zetels) nu niet.”

Nog los van het feit dat de PVV als hoogste score bij de Politieke Barometer 32 had, concludeert de Politieke Barometer dus in feite dat het kopvoddentaks voorstel de PVV 2 zetels heeft opgeleverd.

Dat is een pretentie die de Politieke Barometer- gezien de het bovenstaande- niet kan waarmaken.

Ik heb al eens aangegeven dat de beste indicatie van de trendmatige ontwikkelingen in de politieke voorkeur liggen in het gemiddelde van de drie peilingen. Maar omdat de frequentie van die peilingen fors verschilt (respectievelijk gemiddeld eens in de 3 weken, 2 weken en 1 week) en ook de periodes waar het onderzoek betrekking op heeft, is de uitvoering daarvan niet goed mogelijk.

Ook hebben TNS Nipo en Synovate in een eerder stadium, toen ik met dit voorstel kwam, dit van de hand gewezen.

Zoals ik al heb aangegeven dienen noch TNS Nipo, noch Synovate het marktonderzoek in het algemeen en het belang van hun eigen bureau in het bijzonder door in een week met zulke grote verschillen te komen tussen elkaars peiling. En het is jammer en triest tegelijk dat deze twee bureaus daar onderling geen oplossing voor hebben gevonden of vinden.

Ik denk dat de beweging van week tot week via Peil.nl het beste wordt weergegeven. En de ervaring leert dat vlak voorafgaande aan de Tweede Kamerverkiezingen het grote verschil in absoluut niveau van de verschillende partijen in de peilingenplotseling is verdwenen. Zo ontkende in 2003 de Politieke Barometer enkele weken voor die verkiezingen de nek-aan-nek strijd tussen CDA en PvdA

die Peil.nl aangaf. Maar twee dagen voor de verkiezingen bevestigde de Politieke Barometer die nek-aan-nek strijd wel. En ook heeft de Politieke Barometer heel lang de hoge scores van de PVV ontkend. Nog in september 2008, toen de PVV bij Peil.nl al op 15 zetels stond scoorde deze partij bij de Politieke Barometer nog maar 7 (een verlies van 2 ten opzichte van de verkiezingen).

Aan de hand van de informatie uit dit stuk bent u wellicht beter in staat de uitslagen van de peilingen van deze drie bureaus in de toekomst beter te beoordelen en naar waarde in te schatten.